

ערבית אחת המתייחסת ברצינות לפעולה האמריקאית. תוצאה שניה: היוקרה של סוריה הרקיעה שחקים, והיא עושה בלבנון ובמרחק כולו כבתוך שלה. הכוחות הכפופים לה עושים חיל ומאיימים על ביירות. ממשלתו של הנשיא אמין אל-ג'מיל מתנגדת, ויודעת שאין לה קיום אם לא תתפייס עם הטורים ותרקוד לפי חלילם. יאסר ערפאת, שנאו-נפשם של הטורים, נמצא בטריפולי, וגם הוא מנסה להתפייס עימם. תוך השלמה עם המצב, הטורים אינם פועלים בשליחות הטובים, ומצפצפים על העצות הבאות ממסוקווא. אך מכיון שהצבא הסורי מצויד בנושק סובייטי, ומכיוון שהמטירה הפוליטית-הצבאית של ברית-המועצות מגינה על סוריה, כל עליה ביוקרת הסורים מביאה גם עליית יוקרתם של הסובייטים, ולירי-דת קרנם של האמריקאים.

פירות בארשים. לפני שנה ניקשו האמריקאים לקטוף את פירות הפעולה הישראלית בלבנון. עכשיו כבר ברור כי הם קטפו פרי-בארשים. הם נמצאים בבוק יחד עם ממשלת-ישראל, וכמוה אין להם מושג איד לצאת משם. זוהי ויאטנאם זוטא, והיא עלולה להיות לוויאטנאם גדולה יותר.

הכוננות

המיוצעד שלא צעד

הפרשה המוזרה של המיוצעד שהיה צריך לצעוד השבוע — ואיש לא ירע הכין.

היריעה היתה קצרה וסתמית. עיתונאי אמריקאי בשם ראלף שינמן, שהגיע כמטוס ארצה מזונבה, לא הורשה להיכנס ארצה. הוא גורש במטוס הראשון.

מאחרי היריעה הותרה פרשה מוזרה: המיוצעד שלא צעד.

שבעה וישראל. שינמן, לשעבר מזכירו המדיני של הפילוסוף הבריטי ברטראנד ראסל, הפעיל האנטי-איסטי הנודע, בא ארצה לפני חודש. בראשו היה רעיון: לארגן מיוצעד גדול ביום-השנה לטבח צברה ושאתילא. במיוצעד הזה היו צריכים להשתתף פלסטינים מכל רחבי הארץ. אישים בינלאומיים וישראלים.

הוא עבר לאורכם ולרוחבם של השטחים הכבושים והחתים את כל האישים הערבים האפשריים על הכריאה למיוצעד. חתמו כולם — החל בטסאם שכעי בשכם ועד רשד אל-שאואו בעזה. כמיסמך הופיעה גם חותמת עברית: זו של ראש המועצה המקומית של שפרעם.

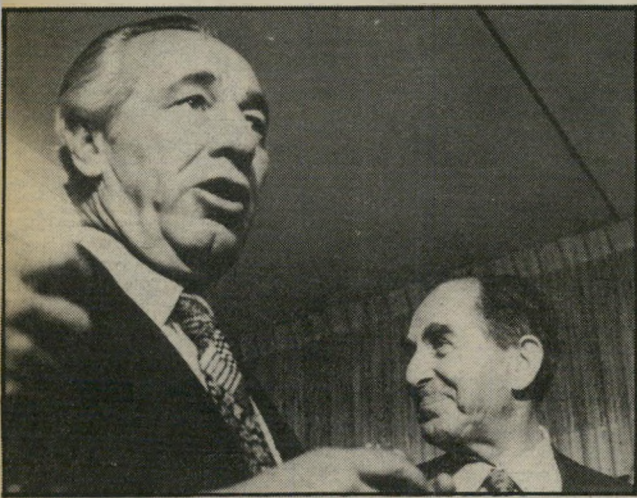
כרימנית ביקש שינמן לארגן ועדה של אישים בעלי-שם ברחבי העולם. הוא טען כי תומכים ביוזמה ריצ'ארד ארנס, אחי שרייבטיחון, שהוא פרופ' סור למינפטיים בארצות-הברית, והמיר מחה לתורת-השפה נועם חומסקי.

בוועידת האו"ם לשאלת פלסטין, שנערכה בז'נבה (ראו עמודים 24-26) הופיע שינמן לפני המשתתפים וביקש לארגן את המשתתפים הישראליים למען המיוצעד. עורכי הדין הישראליים במקום למדו אותו שאין כל סיכוי לקבל רישיון למיוצעד. ששטחים הכבושים, וכי מיוצעד כזה יתכן רק בירושלים. הם גם הסבירו לו שהוא יודק לרשיון מישרתי.

ככל שרבו הדיונים, כן הסתבר כי התוכנית כולה עומדת על כרעי-הנגולת. שינמן ידע רק דבר אחד: שהמיוצעד ייערך למחרת יום הכיפורים, ביום האשון השבוע, אך לא היה לו מושג מי יבוא למיוצעד, היכן הוא ייערך, איפה יתחיל ואיפה יסתים. לבסוף קבע שיבוא ארצה, ויסיים שם את הכנות הישראליות הבטיחו לעזור לו בעניינים הסידוריים, כגון הבקשה לרשיון, ובמיקרה הצורך גם פניה לבית-המישפט.

עיכוב וגירוש. כאשר חזרו הישראלים ארצה, הומטרו עליהם (המשך מעמוד 16)

לשבור את הנשיא

הנשיא הרצוג ושימון פרס לחיבור לו מי בחר בו

גם השבוע, שצופן עדיין בחובו את האפשרות שפרס יתבקש להרכיב ממשלה, דיברו רבים על ימיו האחד רונים של פרס כמנהיג המערך. כל אנשי המערך, ששוחחו התייחסו אל המועמדות של הנשיא-לשעבר, יצחק נבון, לתפקיד יו"ר מיפלת העבודה וראש-הממשלה (אחרי הבחירות הבאות) כאל ודאות.

רק ח"כ אורה נמיר (השייכת למחנה רבין) הסתייגה מקביעה נחרצת כזאת.

נבון עצמו לא דיבר בפומבי, אבל אנשי-פרס דיברו עליו במרירות גלויה. נבון לא התייבב לצד ידידו הוותיק בשעתו הקשה. הוא הסתפק ברמזים קונסטטיטיוציוניים, שסייעו דווקא לשמיר, והשתבח באוזני מקורביו על כושרו המעולה לעמוד בלחצים. נבון בחר היטב שפרס לא יתייצב נגדו בשום צורה. השיקול הכללי של טובת-המפלגה, וגם החשש בן האיש שול פרישה בכבוד, יכתבו לו תמיכה, אולי אפילו פעילה. נבון, קיים גם גורם הנקמה בייצחק רבין. הברית החדשה שניצרה בין פרס לבין תתמוטט ברגע שיתחילו ההליכים המופים לגשתים להמלכת נבון. גם לי, גם לך לא יהיה."

אנשי מפ"ם נטוים למתוח ביקורת חריפה על אורח ניהול המו"ם על-ידי הצוות של פרס, ובעיקר על כך שלא הודגשה די הצורך ההשקפה, שאין להשתתף בשום אופן בממשלה בראש שות שמיר. אין ספק שבמפ"ם רוחשים עתה אהדה לפרס, אבל ראשי המפלגה יסכימו למועמדותו של נבון, כדרכם, כאשר הנושא איננו אקטואלי, דיברו המפ"מניקים בביתו רב על "פרישה" אילו נאותה מיפלת העבודה לכת לממשלת-אחדות לאומית. אך ברור לכל שההכרעה בכרזת מפ"ם, שלא לפרק את המערך, היתה היסטורית, ולא קונגיגנקטורלית.

המפתח לפיתרון כל החידות ולהכרעת כל הגורלות, נמצא השבוע במישכן הנשיא. חיים הרצוג, איש די חלש ובעל נטייה בולטת לרצות את הימין, עומד השבוע לפני לחצים חסרי-תקדים בקארירה הפוליטית שלו.

הוא יכריע כאשר יתמזרו ענניה-אבק של קרב הלוחמה הפסיכולוגית. שתפס השבוע את מקומה של הפוליטיקה השיגרתית.

חיים ברעם

יום החמישי שעבר סיים ראש-הממשלה המתפטר מנחם בגין, את מעצרה-הבית שלו ככך-ערובה של סיעת הליכוד, ושיגר סוף-סוף את מיכתבי-ההפתרות שלו לנשיא-המדינה. בגין חדל מלהיות נושא פוליטי, ואיפשר לכל כותבי הטורים ומחשבי-הקיפצין להיסחף לאורגיה מהנה של כתיבה ספקולטיבית, שעסקה במי-חושי הפיסיים ובעצמותיו הנפשיות, יותר מאשר במהותו הפוליטית.

מאז שהפעיל עליו שרי-האוצר, יורם ארידור, את תרגיל הסחיטה הריגשית המפורסם שלו, ומנע ממנו ללכת מייד לנשיא, בנימוק של חובה כלפי חבריו שלא להעביר את השלטון לשימון פרס, איבר בגין את כושרו לפעול כאורח עצמאי.

חבריו, והם בלבד, גרמו לו לפרוש בכיוון נורא. האיש, שרצה בכל ליבו לדמות ליריבו הגדול, דויד בן-גוריון, עזב את הזירה הפוליטית בקאריקטורה של ראש-הממשלה הראשון של ישראל.

רק חברי-כנסת מעטים ידעו השבוע מה מתחולל כאמת במעשה-המרכבה הקואליציוני. כאורח מזור חיפשו כולם אחרי מקורות-מידע. סקנים, שתוארו בעיתונים ככלי יכולים, רבייגט במשאומין הקואלי-ציוני, חיזרו אחרי עיתונאים, ושאלו שאלות שהסגירו בורות מוחלטת כמה שהתרחש מאחורי הקלעים. ערפל-הקרב הוא עתה כל-כך מושלם, עד שגם מחולליו מתקשים למצוא דרכו את נתיבם.

מעולם לא הוצדקה יותר ההברקה הישנה של אוסקר ויילד, על הפולי-טיקאים היודעים את מחירם של כל הרבנים, אבל לא את ערכם. אישים שיש להם אחריות לשרשרת האסונות שהתרחשה בלבנון 16' החודשים האחרונים, ובכללם הוועות של השבוע, התהלכו וחוחי-דעת, שזופים, רשנים, ולכאורה חסרי-דאגה, איש, מחוץ אולי לח"כ אמנון לין, שהביע דאגה לגורל הקשר הייסטורי שבין המימסד הישראלי והררויים, לא עסק ברצינות בהשלכות הרפתקת לבנון, או בשבר הכלכלי שבא בעיקבותיה. השרים, מלויים כדרכם בצבא עוזרים, דוברים, מזכירות ושתדלנים מכל הסוגים, שקעו ברכילות קואליציונית. המצוותים מהצד נדהמו להיווכח שהשמות שיצחק שמיר או שימון פרס כמעט שלא עלו בשחית. באורח בלתי-טיפוסי לפוליטיקה הישראלית, דיברו כולם כמעט בלעדית על נשיא המדינה, חיים הרצוג.

ליציה מצומצמת. פיליפי ממש מת להיות שרי-החקלאות, והמינוי הנכסף קורין לו כבר יותר מחודש. הוא מקווה שדווקא שרי-החרות יכשילו את תביעתו של אריאל שרון לתפקיד הזה.

מודעי יודע היטב שיש גבול ברור לנאמנותו של גרופר ושל "מודעי"

"בראבדה" בטלוויזיה הישראלית

התמנה הטלוויזיונית היתה מביישת ומבוה. לשעה קלה היה נרמה שהעידן הטוטאליטרי הגיע לישראל על סף 1984, ודווקא הכתב האינטליגנטי ביותר כמערכת מבט לקח עליו את התפקיד האנטי-עיתונאי המובהק של קמצח נחושש בשירות הממשלה.

קישקושי המדיצניניים של יעקוב אחימאיר על מצב בריאותו של ראש-הממשלה, מנחם בגין, היו עלכונ חמור לצופים. אחימאיר תיאר בפרטיפרטים איש חולה מאוד, שאינו אוכל מחמת דיכאון עמוק (שהוגדר בטלוויזיה כ"מצב-רוח"), היה יותר מיום ליום — שורה ארוכה של סימפטומים, שהיו מביאים לאישפוזו הרחוק של כל אזרח, שהיה ביש-מולד דיו ללקות בהם. מצד שני הוגדר בגין כבריא בנוצפי וברוחו, כמעט ספורטאי, שאין כל מניעה שיתמודד בבחירות הבאות לכנסת. כל זאת, על פוליטיקאי שהוא גם חובב-טקסים מושבע, שלא היה מסוגל לנטוע במכונית-שרד למרחק של 150 מטרים, כדי להגיש את מיכתב-ההתפטרות שלו לנשיא.

לכותו של אחימאיר אפשר רק לציין, שהוא נראה ממש חולה מהג'וב האומלל שהוטל עליו. אין בכך כדי להצדיק את חפדתות. שהוא מאד מחרו ולאי-טיפוסית. כבר עתה, כל-כך סמוך לתחילתה של שנת תשמ"ד, כיצד אחימאיר את התייען העיתונאי של השנה. יש רק לקוות שהוא, וחבריו לעבודה במבט, יתעשתו, ולא יכפו על הציבור לחזות בבראבדה מצולמת גם בעתיד.

אנשי-הליכוד, לעומת זאת, מבינים שעליהם למחר, אחרת תתחיל פרשה חדשה של סחטנות אישית ופוליטית מכל הכיוונים, שתגמר אפילו את החיים שנתמחו השנה עם שחקני-הכדורגל בליגה הלאומית. לא רק סיעת אגודת-ישראל, אלא בעיקר השר יצחק מודעי, מראיגים את אנשי חרות. שרי-האנרגיה מרוצה מאוד מהערך ברה שהפלירט שלו עם המערך דלף לכלי-התיקשות. ההדלפה העלתה את מחירו הקואליציוני, ועשויה להביאו לכס סגן ראש-הממשלה. מודעי לוהץ על מקורבו, שרי-החקלאות המיועד פסח גרופר, לעמוד בתוקף על מישרת יו"ר הוועדה לענייני-התיישבות.

גרופר המוסכן מוצא את עצמו, אולי לראשונה בחייו, על תקן של מתלבט. הוא חיב את הקארירה הפוליטית של מושג-שגת שלו למודעי, אבל חושש עד מוות מכל מזהלך, שיכשיל את הקמתה המיידית של קוא-

מישפט שלמה 1983

רס עצמו עדיין מקווה לנס, אבל רבים מחבריו מבינים היטב שגורל מנהיגם כבר נחרץ. יריבים ואוהדים שיבחו את התנהגותו המכוברת, אבל יתכן שלא יהיה בה כדי לשנות את גורלה-דין. יו"ר העבודה נראה השבוע כמו גרי קופר, כמערכון שבויים על-ידי איג"מ מאר ברנמן. השליפה שלו איטית מדי מכדי להפחיד את אויביו או להרשים את קהל הצופים הרחב, אבל המבקרים והמומחים שיבחו.

הלחץ על הנשיא

בתהננות של חיים הרצוג רב על מה-הקאריירות שהדובקו לו אינם ניתנים לצייטוט, אך כסך הכל הוא הוגדר ככדאיניק, ליכודניק רוחני ורעיוני, ופילו כטיפש מוחלט. ההשוואות הבלתי-מתמאיות לאחיו המנוח, יעקב הרצוג, הושמעו מפי רבים כמערך, בעיקר מקרב אנשי מפ"ם. איש לא דרש מהעיתונאים להשתיק את הדברי-הביקורת. נראה בעליל שאנשי-המערך מב-קשים לשרד לנשיא את ועמם, שמא יימלך ברעתו וינקוט בצעד סנסציוני, אחרי שקיים את תהולה של התייעצות עם הסיעות, עד ערב חגי-הסוכות.